Minister Edukacji

DEW-WWRKS.055.13.2025.JKP
Warszawa, 20 października 2025 r.

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na oświadczenie senatorskie nr BPS/043-41-1023/25

Szanowna Pani Marszałek,

składam na Pani ręce odpowiedź na oświadczenie Senator RP Pani Ewy Kaliszuk złożone 17 września 2025 r. podczas 41. posiedzenia Senatu RP, w sprawie propozycji zmian dotyczących nauczycieli współorganizujących kształcenie uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Szanowna Pani Senator,

odpowiadając na oświadczenie senatorskie w sprawie propozycji zmian dotyczących nauczycieli współorganizujących kształcenie uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Kwestie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli uregulowano przepisami ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela[1] oraz rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli[2].
Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje.

Pojęcie przygotowania pedagogicznego jest określone w przepisach § 2 pkt 5 ww. rozporządzenia. Zgodnie z wymienionym przepisem przygotowanie pedagogiczne obejmuje m.in. wiedzę i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w określonym w tym przepisie wymiarze w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością/zakresem) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną (odbytą w określonym w tym przepisie wymiarze). Posiadanie przygotowania

[1] Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.
[2] Dz. U. z 2023 r. poz. 2102, z późn. zm.

pedagogicznego potwierdza odpowiednio dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię albo świadectwo ukończenia studiów podyplomowych, lub dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego.

Zgodnie z § 35 ww. rozporządzenia, kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela dodatkowo zatrudnionego w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego w przedszkolach, szkołach i oddziałach integracyjnych lub w celu współorganizowania kształcenia uczniów odpowiednio niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe[3], tj. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym[4], posiada osoba, która:

1) ukończyła jednolite studia magisterskie prowadzone zgodnie z nowym standardem kształcenia na kierunku:
   a) pedagogika specjalna w dowolnym zakresie i posiada przygotowanie pedagogiczne lub
   b) na którym jest realizowane wyłącznie kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, logopedii, pedagogiki korekcyjnej (terapii pedagogicznej) lub wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
   c) logopedia i posiada przygotowanie pedagogiczne lub
2) ukończyła studia pierwszego i drugiego stopnia prowadzone zgodnie z nowym standardem kształcenia w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, logopedii, pedagogiki korekcyjnej (terapii pedagogicznej) lub wczesnego wspomagania rozwoju dziecka na kierunku innym niż pedagogika specjalna i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
3) ukończyła studia drugiego stopnia prowadzone zgodnie z nowym standardem kształcenia na kierunku pedagogika specjalna, na podstawie § 39 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów[5], w dowolnym zakresie i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
4) ukończyła studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie prowadzone zgodnie z nowym standardem kształcenia na kierunku lub w zakresie innym niż określone w pkt 1 i 3 i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz ukończyła studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej, lub
5) ukończyła studia prowadzone zgodnie z przepisami obowiązującymi przed dniem 3 sierpnia 2019 r. w zakresie pedagogiki specjalnej i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

[3] Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.
[4] Dz. U. z 2020 r. poz. 1309.
[5] Dz. U. z 2023 r. poz. 2787, z późn. zm.

6) ukończyła studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie prowadzone zgodnie z przepisami obowiązującymi przed dniem 3 sierpnia 2019 r. w zakresie innym niż określony w pkt 5 i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz ukończyła studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej, lub
7) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu, danym typie szkoły lub rodzaju placówki określone w § 3 ust. 1, § 4, § 5, § 7, § 12 lub § 13 i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej.

Przepisy § 35 pkt 7 ww. rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli pozwalają zatrudnić na stanowisku nauczyciela współorganizującego kształcenie nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej, posiadającego kwalifikacje wyrażone w § 4 tego rozporządzenia, który ponadto ukończył studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej.

Po ukończeniu studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie pedagogiki specjalnej, kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela współorganizującego kształcenie mają także nauczyciele przedmiotów lub zajęć, o których mowa w § 3 ust. 1 ww. rozporządzenia, a także nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych, o których mowa w § 5 tego rozporządzenia, nauczyciele bibliotekarze, o których mowa w § 7 ww. rozporządzenia oraz nauczyciele języków obcych, o których mowa w § 12 i 13 tego rozporządzenia.

Obecnie, zgodnie z załącznikiem 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela[6], kształcenie w różnych zakresach pedagogiki specjalnej jest prowadzone na: jednolitych studiach magisterskich na kierunku pedagogika specjalna, jednolitych studiach magisterskich na kierunku, na którym jest realizowane wyłącznie kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku innym niż pedagogika specjalna, a także na studiach podyplomowych przeznaczonych dla osób posiadających kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć, lub posiadających przygotowanie w innym zakresie pedagogiki specjalnej.

Zgodnie z ww. przepisami, kształcenie nauczycieli w zakresie pedagogiki specjalnej odbywa się w zakresie:
1) edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością słuchową (surdopedagogiki);
2) edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzrokową (tyflopedagogiki);
3) edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną;
4) pedagogiki leczniczo-terapeutycznej;
5) edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu;
6) edukacji włączającej;
7) pedagogiki resocjalizacyjnej;
8) logopedii;
9) pedagogiki korekcyjnej (terapii pedagogicznej);
10) wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

[6] Dz. U. z 2024 r. poz. 453.

Postulat zmiany, aby informacje o funkcjonowaniu dziecka w środowisku szkolnym lub przedszkolnym były ujednolicone w formie i zakresie oraz stanowiły element obligatoryjny przy wydawaniu opinii i orzeczeń, znajduje oparcie w projekcie rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne[7] oraz pozostaje w pełnej zgodzie z celami ustawowymi systemu oświaty.

W § 7 i § 8 projektowanej regulacji przedstawione są propozycje zmian i uszczegółowień w tej kwestii. Zgodnie z § 8 ust. 1–3 projektu, poradnia psychologiczno-pedagogiczna dokonuje diagnozy dziecka lub ucznia w oparciu o przeprowadzoną ocenę funkcjonowania dziecka/ucznia oraz dostępne dane, w tym informacje uzyskane od rodziców, nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych lub specjalistów, od dziecka/ucznia, a także na podstawie dokumentacji medycznej, badań psychologicznych, pedagogicznych i logopedycznych, a także innych dokumentów istotnych dla rozpatrywanego wniosku.

W § 7 ust. 2–5 projektu rozporządzenia przewidziano możliwość uzyskania od przedszkola, szkoły, ośrodka lub placówki, do której uczęszcza dziecko/uczeń, opinii dotyczącej jego funkcjonowania, z jednoczesnym obowiązkiem poinformowania wnioskodawcy o takim wystąpieniu przewodniczącego zespołu orzekającego działającego w poradni. Natomiast wprowadzenie w § 7 ust. 6–7 projektu obligatoryjności i doprecyzowanie zakresu informacji zawartych w opinii sporządzanej przez szkołę, przedszkole, ośrodek lub placówkę stanowi ujednolicenie praktyki diagnostycznej, podniesienie jakości opinii i orzeczeń, zwiększenie skuteczności wsparcia, a także wzmocnienie współpracy między poradnią a placówką oświatową.

Podnoszony w postulacie problem dotyczący obowiązku przekazywania orzeczeń do przedszkola/szkoły/placówki został ujęty wprost w § 31 ust. 3–5 projektu rozporządzenia. Nowe rozwiązanie gwarantuje otrzymanie przez placówkę oświatową dokumentu niezbędnego do wdrożenia zaleceń oraz szybkiego wsparcia edukacyjnego i terapeutycznego dziecka/ucznia. Zapewnia przejrzystość oraz potwierdzenie, że placówka otrzymała dokument, co eliminuje spory w kwestii dostarczenia dokumentu.

Obecnie trwa realizacja projektu pn. „Przygotowanie systemu informatycznego wspierającego poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne”[8], prowadzonego we współpracy Ministerstwa Edukacji Narodowej (partner merytoryczny) z Centrum Informatycznym Edukacji (partner wiodący). W ramach tego przedsięwzięcia przewidziano stworzenie systemu informatycznego dla poradni psychologiczno-pedagogicznych, w którym planuje się stworzenie m.in. indywidualnego elektronicznego zasobu dokumentacji dotyczącej konkretnej osoby – tzw. „teczki dziecka/ucznia”. Będzie ona pełniła rolę centralnej bazy gromadzącej wszystkie dokumenty wytworzone przez poradnię w toku udzielanego wsparcia. Rozwiązanie to ma na celu uniknięcie powielania badań diagnostycznych, zapobiegania sytuacjom równoległego wystawiania kilku orzeczeń, opinii dla jednego dziecka/ucznia przez różne poradnie, a także usprawnienie przepływu informacji pomiędzy poradniami a placówkami oświatowymi.

[7] https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12400612
[8] https://cie.gov.pl/projekty/przygotowanie-systemu-informatycznego-wspierajacego-poradnictwo-psychologiczno-pedagogiczne/

Należy podkreślić, że przedstawiona powyżej koncepcja odpowiada na zgłoszony postulat, dotyczący utworzenia centralnego rejestru orzeczeń, zapewniając równocześnie bezpieczne, uporządkowane i kompletne gromadzenie dokumentacji. Dodatkową korzyścią wynikającą z wdrożenia systemu będzie możliwość śledzenia historii wsparcia udzielanego dziecku, co pozwoli na lepszą ciągłość oddziaływań i dopasowanie rekomendacji do zmieniających się potrzeb dziecka/ucznia. Zakończenie projektu przygotowującego ten system przewidziane jest na koniec roku 2027.

Kwoty wydatków przeznaczone na kształcenie specjalne stale rosną. W roku 2023 w części oświatowej subwencji ogólnej naliczono 13,5 mld zł, w roku 2024 – 20 mld zł, a w roku 2025 - 21,66 mld zł[9]. Tylko w ciągu 2 lat wydatki te zwiększyły się o 60,5%. Wzrost finansowania nie jest tylko spowodowany przyrostem liczby uczniów z orzeczeniami ale ogólnym zwiększeniem wsparcia. W analogicznym okresie odnotowano przyrost liczby uczniów o 28,5%.

Stały wzrost kwot przeznaczonych na kształcenie specjalne zostanie utrzymany również w roku 2026, gdzie na ten cel przewidziano aż 27,2 mld zł czyli o 5,5 mld więcej niż w 2025 roku co daje ponad 25% wzrost rok do roku.

Dwukrotnie szybsze tempo wzrostu finansowania względem przyrostu liczby uczniów powoduje, że znaczna część środków przeznaczonych na finansowanie kształcenia specjalnego może być wykorzystana na podniesienie wynagrodzeń kadry pedagogicznej (również wychowawców oddziałów integracyjnych oraz nauczycieli prowadzących zajęcia w tych oddziałach).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Edukacji

Izabela Ziętka
Podsekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

[9] Od 2025 r. kwota części oświatowej subwencji ogólnej została zastąpiona łączną kwotą potrzeb oświatowych.